Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 234. Braşov, Sâmbătă, 21 Octomvre (2 Noemvre) 1895.

Enunciaţiunile dela Iaşi.

Braşov, 19 (31) Octomvre v.

Cetitorii noştri vor fi aşteptând fără îndoélă sĕ ne pronunţăm şi noi asupra declaraţiunei, făcute în adunarea dela Iaşi de către actualul ministru-preşedinte român. Şi cu drept cuvênt aşteptă ei acésta dela noi, pentru-că e vorba aicĭ de cestiunea naţională şi de posiţia, ce-o ia guvernul român faţă cu ea.

Constatăm înainte de tóte, că declaraţiunea d-lui Dimitrie Sturdza îşĭ are scopul ei esplicit: de-a delătura bănuielile, ce le-a deşteptat la Viena şi Pesta atitudinea în cestiunea naţională a d-sale şi a soţilor d-sale, cât timp au fost în oposiţiă.

Şi acest scop, precum se vede din vocile diarelor dela Viena şi Pesta, l'a ajuns d-l Sturdza pe deplin.

Constatăm aşa-déră, în rêndul al doilea, că declaraţiunea a fost făcută nu pentru liniştirea nóstră a Românilor de dincóce, ci pentru liniştirea stăpânitorilor monarchiei nóstre, cu care România adĭ susţine amicabile raporturĭ.

Importanţa enunciaţiunei ministrului-preşedinte Sturdza pentru noi se manifestă dér mai mult numai mijlocit, prin efectul, ce-l póte avé ea asupra factorilor conducĕtorĭ ai monarchiei nóstre în ce privesce tratarea ce-o întimpinăm din partea-le.

Scim noi fórte bine de ce e vorba aicĭ. Gogoriţa „irredentismului" şi a „daco-românismului" îşĭ are însemnătatea sa specifică pentru tóte părţile, ce sunt în joc în cestiunea naţională română. Altă însemnătate are ea pentru noi Românii de dincóce, alta pentru guvernul român, alta pentru Românii independenţĭ de dincolo şi cu totul alta pentru guvernul unguresc şi pentru contrarii românismului în genere.

D-l Sturdza, când a fost în oposiţiă a făcut aspre imputărĭ guvernului conservator, pe cuvênt că n'a intervenit pentru uşurarea sorţii Românilor din Transilvania şi Ungaria. D-sa a indicat chiar, în marele sĕu discurs dela Senat, în ce direcţiune guvernul român, după părerea sa, ar fi trebuit se se facă mijlocitor în causa nóstră.

N'a cerut însĕ d. Sturdza faţă cu adversarii noştri în acel discurs nimic, ce s'ar fi putut tălmăci ca „irredentism" sĕu „dacoromânism", ci a stăruit mai mult numai asupra respectării şi esecutării legei de naţionalitate esistente şi a reclamat libertate de desvoltare pentru şcóla şi biserica Românilor de dincóce. Postulatul acesta abia cuprinde o parte minimală a postulatelor nóstre naţionale şi totuşĭ contrarii noştri i-au imputat, că face „irredentism" şi „daco-românism".

Ajuns acuma în fruntea guvernului român, d. Sturdza s'a grăbit de-a depărta dela sine bănuielile de teliul acesta. De aicĭ vine, că declararea sa privitóre la neamestecul în afacerile interne ale Ungariei este precedată de-o condamnare *ex cathedra* a pretinsului „irredentism" şi „daco-românism".

Noi cei de aicĭ dăm, pe basa esperienţelor nóstre, cum am dis, o însemnătate cu totul alta „irredentismului" şi „dacoromânismului", cu care ne acusă contrarii noştri.

Unul din diarele ungurescĭ „Neues Pester Journal", dice, că „irredentismul" şi „dacoromânismul" este în România numai un mijloc de luptă al partidelor.

Admiţênd noi chiar, că ar fi aşa, întrebăm: nu este óre acel „irredentism" şi „dacoromânism" de-o sută de orĭ mai mult un mijloc de luptă al partidelor maghiare în contra nóstră?

Şi décă aşa este, atuncĭ trebue sĕ mai întrebăm: în ce consistă în realitate acel „irredentism" şi „dacoromânism?

Cuvêntul „irredentism" e de-o dată mai nouă, e luat dela Italieni, dér încât pentru „daco-românism" este un termin fórte vechiu, inventat chiar de Maghiarĭ, şi folosit de ei ca mijloc de luptă în contra Românilor de dincóce, de pe un timp, când actualul ministru-preşedinte român póte încă nicĭ nu umbla la şcólă.

La noi e privit adĭ de către elementul dela putere ca „irredentist" şi „daco-romanist" tot Românul, care îşĭ apĕră dreptul sĕu de esistenţă naţională în patria sa şi care pretinde garanţă reală de autonomiă pentru asigurarea acestui drept.

Maghiarii dic: a recunósce Românilor dreptul de esistenţă ca naţiune în acest stat şi a-le da o autonomiă şi o dietă provincială ar însemna a le da mijlócele pentru ca, întărindu-se, sĕ pótă mai târdiu rupe de Ungaria; ei trebue dér sĕ se supună dictatului nostru şi sĕ se mulţuméscă cu drepturile individuale cetăţenescĭ, ce li-le dăm noi sub condiţiunea, ca sĕ îmbrăţişeze limba şi cultura maghiară.

Toţĭ carĭ aspiră aşa-déră la o viéţă şi desvoltare naţională deosebită de viéţa şi desvoltarea maghiară, sunt privițĭ de stăpânitorii noştri ca elemente periculose unităţii statului, ca „irredentiştĭ" şi „dacoromânĭ."

Étă realitatea despre „irredentism" şi „dacoromânism". Étă de ce d-l Sturdza a fost asemenea învinuit cu aceste epitete, când se afla în oposiţiă, şi'şĭ ridica glasul în contra persecuţiunei elementului românesc din Transilvania şi Ungaria.

Décă déră d. Sturdza a aflat de lipsă a condamna „irredentismul" şi „dacorománismul", de sigur n'a putut sĕ aibă în vedere realitatea stărilor, ce au dat nascere acestor învinuirĭ nebasate; ér cum-că asemenĭ nisuinţe de fapt nu esistă, o recunósce d-l Sturdza destul de clar în declaraţiunea sa.

Prin urmare d-sa s'a apĕrat de fapt contra unei suspiţiunĭ vage, de caracter cu totul subiectiv, care n'are altă basă reală, decât póte dorinţa guvernelor austro-ungare, ca în România sĕ înceteze orĭ-ce mişcare naţională în favorul nostru.

Asigurării d-lui Sturdza, că nimic n'a stat mai departe de intenţiunile d-sale ca un amestec în afacerile interne ale Ungariei, i-a premers apĕrarea contra invinuirei amintite, ca şi când printr'asta ar fi voit sĕ dea o mai mare greutate acelei asigurărĭ.

Şi aicĭ se începe acel „transformism de nevoiă" al d-nului Dimitrie Sturdza, de care vorbesce „Nemzet", organul guvernului ungar.

Nu voim sĕ cercetăm după motivele, ce au putut contribui la atitudinea primului ministru al regelui Carol, mai ales avênd în vedere cuvintele, ce ni le-a adresat odinióră fericitul Ion Brătianu nouĕ Ardelenilor, dicênd: „sĕ nu voiţĭ sĕ daţĭ direcţiune politicei nóstre".

Nu voim sĕ cercetăm nicĭ întru cât declaraţia de faţă a d-lui Sturdza vine în conflict cu acusările, ce le făcea, ca şef al oposiţiunei, guvernului de atuncĭ, căcĭ acésta este o cestiune internă, ce privesce partidele de dincolo.

Ceea ce însĕ suntem nevoiţĭ şi datorĭ a face, este, de-a ne esprima părerea de rĕu, că ministrul-preşedinte român s'a simţit astfel necesitat — fiă prin orĭ şi ce momente, de-o ordine mai mică orĭ mai înaltă

FOILETONUL „GAZ TRANS."

O aventură în Veneţia.

(F i n e.)

Ewald păşi de-a lungul păretelui pipăind cu precauţiune, până ce dete cu mâna de ivorul unei uşĭ. O deschise. De-odată apărù o lumină prin întunerec, într'o feréstră mică. Apoi dispărù, şi o femeiă în toaletă cam negligiată se ivì pe pragul uşei, ţinênd în mâna dréptă o lampă cu oleu, mică, italiană. Cu acésta lumina în faţa strĕinului şi apoi îl întrebà ce doresce.

Ewald vorbia cam rĕu italienesce, dér totuşĭ o întrebà, cum ar puté el ajunge la otelul sĕu.

Femeia însĕ clătinà din cap şi dise „*Non capito, Signore, avante!*" Şi cu acestea invità pe tînĕrul bărbat sĕ între în o odaiă din parter, îi oferì un scaun, şi se depărtà.

După câte-va minute apărù femeia din nou şi provocà pe artist sĕ-i urmeze la *Signora*. Ea plecà înainte cu lampa, suì o scară şi deschise o uşiţă, prin care Ewald intrà într'o odae spaţiosă şi întocmită cu comfort. Un candelabru lumina odaia, şi dama, care se sculà la intrarea lui, era însoţitórea frumósei necunoscute, pe care o urmărise tînĕrul bărbat cu atâta interes.

Părea, că nu 'l observă, şi 'l întrebà în limba francesă, că în ce mod a ajuns în casa ei.

Ewald îi rĕspunse, că fiind el artist umblă prin tóte părţile interesante ale oraşului, pentru de-a descoperi lucrurĭ frumóse. Astfel a fost încântat şi de ornamentele admirabile ale porţii vechĭ dela casa ei, apoi esaminând'o mai de-aprópe a deschis'o şi în fine a rătăcit prin coridóre.

Dama părea a înţelege totul. „Dér", dise eă „e cu neputinţă a-te conduce acum după miedul nopţii afară. Cheia porţii o păstréză păzitorul casei şi prin deşteptarea lui din somn s'ar causa prea mare sgomot. Nu rĕmâne alta, decât sĕ fi pentru nóptea acésta óspele meu. Adese-orĭ am plăcerea de-a găzdui cu dilele pe fiiul meu şi pe amicul sĕu, carĭ de present călĕtoresc prin strĕinătate. Odăile stau decĭ gata. Diua' începe aci des de diminéţă. Nu eştĭ silit, sĕ mĕ aştepţĭ, ci te poţĭ depărta, când îţĭ place, prin pórta, care tot-déuna stă deschisă. Sper, că apoi în decursul dilei vom avé fericirea de a-te vedé la noi. Dic noi, deóre ce fiica mea de sigur încă aprobă părerea mea! Permite-mĭ decĭ sĕ-ţĭ ofer odaia!"

Intre astfel de împrejurărĭ tînĕrul artist n'avea ce sĕ facă, şi inima lui bătea de bucuriă, că va puté face cunoscinţă cu frumósa necunoscută. O stea norocósă l'a condus aci, îşĭ gândia el, urmând în cea mai bună disposiţiă pe dama amabilă, care de-asemenea luase în mână o lampă mică italiană şi-i lumina înainte.

Ajunseră éràşĭ într'un coridor mare; aci călăuza urcà câte-va trepte late, apoi se întórse spre stânga şi începù a păşi în jos pe o scară îngustă în formă de spirală, unde lui i-se părea, că merg fórte afund. Lampa lumina fórte slab şi lăsa sĕ se vadă fugitiv nesce păreţĭ de scândurĭ. In fine dama se oprì înaintea unei uşĭ micĭ, scóse din buzunar o cheiă şi o deschise.

Intrară într'o odaiă spaţiósă, ce avea o singură feréstră, şi aceea sus situată şi provĕdută cu nesce gardine lungĭ. De-a-lungul unui părete era aşedetă o sofa, a căreia plapomă ajungea până jos pe podine. O perină frumos brodată învita la somn şi la comoditate plăcută. Pe masa de lângă sofa era o lampă de argint, pe care dama o aprinse.

Cu un afabil „*Doani bene*" se despărtà apoi, închidênd după sine încetinel uşa.

Ewald rĕmase acum singur cu gândurile sale. Ce aventură interesantă! Óre cine erau damele, carĭ locueau într'acest labirint? Se uità cu curiositate în juru-i. Pe o mĕsuţă laterală stetea o sticlă cu vin lângă un păhar cu apă rece. Artistul era fórte eşofat de căldură şi de umblatul îndelung. Incepù a-se desbrăca, îşĭ puse césornicul, acul şi inelele pe masă, se spălà pe mânĭ şi pe faţă, beù apoi puţină apă, dér vinul nu'l atinse. Doria sĕ se odichnéscă. Păşind înc'odată de-a lungul odăii i-se părù curios, că în potriva datinei Italienilor, ea era provĕdută cu podine de lemn, văpsite în forma mosaicului. Se apropià apoi de pat, ridicà plapoma, stinse lumina şi se aruncà ostenit cum era, pe saltéua învitătóre.

Dér în acel moment salteaua sofei se cufundà şi tînĕrul artist se tredì într'o adêncime umedă. Da, era apă, în care cădù el.

Numai o jumĕtate de secundă durà spaima lui. Apoi se născù boldul de esistenţă, şi el devenì deodată domn al situaţiunei. Cu braţele sale puternice începu a înota prin valurile recĭ. Cum observà 'el îndată, era un canal ângust, de carĭ Ve-

— de-a se pune în posițiă de defensivă față cu nisce învinuirĭ nedrepte și netemeinice, și de-a face acea declarațiă, care, cum ne-am putut convinge din vocile diarelor vienese și pestane, anevoie va puté contribui a schimba gândul stăpânitorilor noștri, în ce privesce tractarea lor față cu Românii din monarchia habsburgică.

Cu tóte aceste enunciațiunile dela Iașĭ au și o importanță nemijlocită, favorabilă pentru noi Românii din Transilvania și Ungaria.

Ele ne fac sĕ pĕtrundem mai bine situațiunea reală, ce s'a creat poporului nostru în cei trei-decĭ de anĭ din urmă și ne întăresc în convingerea, că dacă este vorba de-o ameliorare a sorții nóstre, acésta atêrnă înainte de tóte dela luptele și jertfele, ce trebue sĕ le aducem cu încordarea tuturor puterilor nóstre pentru a-o face cu putință.

Sórtea nóstră e în mâna nóstră și dela noi și numai dela noi atêrnă în primul rênd viitorul nostru.

Acésta am dis'o necurmat și acéstă salutară învĕțătură o putem trage și din enunciațiunile dela Iașĭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 20 Octomvre.

Compatrioții noștri maghiarĭ îșĭ fac speranțe fantastice cu privire reușita **sĕrbărilor mileniului.** Abstrăgênd dela multe alte, ce au incercat și încércă ei, numai ca festivitățile arangiate cu acea ocasiune sĕ fiă cât se póte de splendide, guvernul ungar a adresat acum pe calea ministerului de esterne către tóte curțile europene invitărĭ la festivitățile milenare. Ambasadorul austriac din Berlin Szögyeny-Marich deja a anunțat guvernului ungar, că împĕratul *Wilhelm*, marele duce de *Baden* și prințul *Henric* de Prusia au promis sigur participarea lor la sĕrbărĭ. Diarele maghiare afirmă mai departe, că vor lua parte la sĕrbările milenare de sigur și următorii regĭ și principĭ: regele *Carol* al României, *Alexandru* al Serbiei și regina *Spaniei*; prințul de *Neapole*, prințul de *Wales* și contele de *Flandria*.

*

„*Kel. Ert.*" primesce din Bucurescĭ scirea, că **Liga română** din Bucurescĭ nicĭ-de-cum n'ar fi mulțămită cu *direcțiunea politică, desvoltată de ministrul-președinte Sturdza* în vorbirea sa dela Iașĭ. Conducĕtorii Ligei, cum dice numitul diar, au de gând a continua lupta, care are de scop realisarea programului naționalităților, stipulat la Budapesta. Presidiul Ligei a îndreptat către subcomitete o circulară subscrisă de Urechiă, prin care aceste sunt provocate, a ridica taxele dela membri, de-órece Liga îșĭ va continua activitatea. Chiar și în cercul elementelor mai moderate ale partidului liberal, încheia „*Kel. Ert.*", a produs acest pas o desaprobare hotărîtă.

*

Din **Bucurescĭ** i-se anunță lui „*Pest. Ll.*", că ministrul de interne a provocat pe prefecții din ținuturile de lângă gura Dunărei, sĕ urmăréscă fórte atențĭ eventualele mișcărĭ între poporațiunea *bulgară și rusésca* din districtele lor. Ministrul de resbel a ordonat sĕ se înmulțéscă numĕrul năilor, carĭ au de împlinit serviciul polițian între Galațĭ și Sulina.

*

„Oficiul Reuter" primesce din Constantinopole scirea, că **Pórta** a adresat o circulară către representanții ei din străinătate, în care declară, că *Armenii au provocat turburările prin provincie.* Ordinea ar fi acum érășĭ restabilită, cu escepțiunea cercului *Baiburg*, unde amenință în continu pe Mohamedanĭ o bandă de 400 Armenĭ armațĭ. Pórta a hotărît, sĕ se conchieme reserviștii și soldații, carĭ au fost concediațĭ, pentru-ca cu ajutorul acestora sĕ se pótă întroduce reformele. Mobilisarea este însĕ *îngreunată* prin lipsa materială.

Epilog la întêmplările din Agram.

Fóia oficială abia acum publică autograful preaînalt, prin care monarchul împarte distincțiunĭ între câțĭ-va funcționarĭ înalțĭ croațĭ din incidentul petrecerei sale în Agram.

Imprejurarea, că publicarea acestui autograf se face atât de târdiu, cum și faptul, că căpitanul de poliția Zoracz, cum și directorul de secțiă Krsnyadi nu sunt cuprinșĭ în autograful preaînalt, a făcut o bună impresiune în cercurile șoviniștilor maghiarĭ.

Distinșĭ sunt: Stefan *Kovacevicĭ*, fișpanul comitatului Agram, cu crucea de cavaler a ordinului Leopold; Adalbert *Chlup*, consilier de secțiune în guvernul Croației, Slavoniei și Dalmației, și *Moșinshy*, primarul Agramlui cu ordinul corónei de fier cl. III; Emil *Smrekar*, secretar în guvernul Croației, Slavoniei și Dalmației, și Ferd. *Haj*, advocat în Agram, cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif; în fine Carol Mondecar, comerciant în Agram, cu crucea de aur pentru merite.

*

Eșirea lui Iuliu Jellacicĭ din sînul partidei naționale croate a fost luată la cunoscință din partea partidei pe lângă observarea, că partida respinge cu hotărîre atât insinuațiunea, că ea s'ar fi abătut dela principiile, de carĭ a fost condusă în ultimii 12 anĭ, cât și acusațiunile ridicate contra conducĕtorului sĕu a Banului Khuen-Hedervary. De-asemenea a luat la cunoscință eșirea din partidă a lui Czerckovits, pe lânga observarea, că și așa partida ar fi fost nevoită a-l eschide din sînul sĕu, fiind-că mai de multe-orĭ a lucrat în contra principiilor sale.

*

In ședința dela 30 Oct. a dietei provinciale croate, deputatul *Barcicĭ* a adresat Banului o interpelare de următorul cuprins: Conlucrat'a Banul la stabilirea programului de primire a Majestății Sale în Agram, și, décă a conlucrat, cum póte el sĕ justifice faptul, că cu ocasiunea unei serbărĭ de caracter curat autonom, monarchul la intrarea sa în capitala croată a avut lângă sine pe ministrul-președinte unguresc și nu pe Banul croat? Cum justifică Escelența Sa faptul, că pe edificiile publice de pe teritoriul croat și în special pe pórta de triumf a Agramului au fost arborate stégurĭ ungurescĭ? Cum justifică faptul, că la primirea în audiență a deputațiunei orașului Fiume Banul n'a fost de față? Și în fine, are Escelența Sa de gând, ca avênd în vedere împrejurările, carĭ au dat nascere demonstrațiunilor din piéța Jellacicĭ, sĕ dispună sistarea cercetărilor pornite contra studenților acusațĭ pentru demonstrațiunĭ?

La asta Banul Hedervary a rĕspuns, provocându-se la declarațiunile oficiale, că Ungaria nu voesce a-se amesteca în afacerile interne ale Croației. Ministrul-președinte însĕ nu este numai ministru-președinte unguresc, ci și comun, și ca prim-consilier al corónei este responsabil pentru orĭ-ce pas, ce se întêmplă pe teritoriul corónei S.-lui Ștefan. Pe teritoriul Croației și el s'a aflat în suita Majestății Sale. Cât pentru studențĭ, Banul dice, că din modul viclén, cum s'a făcut demonstrațiunea, apare, că ei au fost îndemnațĭ la comiterea faptelor, ér décă acum sufer, rĕspunderea pentru asta cade în sarcina acelora, carĭ i-au sedus la fapte. Asigură, că décă la Budapesta s'ar fi ars stindardul croat, guvernul unguresc ar fi pedepsit cu asprime acest fapt.

Cât pentru Fiume, e resolvată numai cestiunea teritorială, ér alta nu; de aceea el nu s'a putut amesteca în lucru. Observă, că în 1891, când monarchul a fost în Fiume, stindardul croat a fost arborat pe tóte edificiile publice ale acelui oraș. Pe studențĭ nu-i póte libera, deórece dreptul abolițiunei se ține esclusiv de regele; va stărui însĕ, ca cercetările sĕ decurgă mai repede.

La o replică a lui Barcicĭ, Banul se declară solidar cu enunciațiunile făcute de ministrul-președinte Banffy în cestiunea acésta. Deputatul Rusicĭ strigă atuncĭ: „*Infamiă!*" Banul, continuând, dise, că o propunere în privința aboliției nu póte face, deórece însu-șĭ regele a fost cel dintâi, care a condamnat faptul prin aceea, că l'a numit fapt punibil.

Respunsul Banului a fost luat la cunoscință prin majoritate de voturĭ, în contra voinței oposiției.

Dr. Kuzicĭ interpelă apoi pe președintele, că pentru ce adunarea provincială n'a fost presentată corporativ regelui, și pentru ce pe clădirea adunărei provinciale a fost arborat stindardul unguresc?

Președintele *Gyurgyevicĭ* rĕspunse, că el a vorbit regelui în numele întregei adunărĭ provinciale. Stindardul a fost arborat din partea comitatului, a căruia proprietate este clădirea. La asta adause Banul declarațiunea, că stindardul a fost arborat din ordinul lui.

Și acest rĕspuns a fost luat la cunoscință numai prin majoritatea voturilor guvernamentale.

Causele schimbării guvernului român.

Asupra causelor, carĭ au provocat recenta schimbare a guvernului și mai cu deosebire chiemarea liberalilor la cârma Statului, un corespondent din Bucurescĭ trimite diarului „*Pester Lloyd*" următórea espunere:

Regele, singur și cu precugetare, a îndrumat lucrurile așa, cum corespundeau intențiilor sale. Regele urmăresce scopul sĕ inaugureze un nou sistem cu privire la succedarea partidelor politice la guvern. Cunoscênd, că Senatul și Camera din România nu sunt un barometru esact al opiniunei publice, pentru că ambelor le lipsesce independența necesară față de influențele guvernamentale. Regele a trebuit sĕ vie însușĭ la ideea că, spre a aduce moravurile și obiceiurile politice într'un curs regulat, e indispensabilă intervenirea la timp a Corónei. Ast-fel, în loc de a aștepta, ca regimul conservator sĕ fiă rĕsturnat printr'o nouă coaliție, ceea ce nu se putea face fără conflicte violente și fără încurcăturĭ marĭ, și ar fi adus peste țară o periódă de turburărĭ, Regele a preferit a preveni evenimentele și a transmite cu voință liberă puterea unui partid organisat.

Cu chipul acesta Regele a scăpat téra de o periódă de agitație și de lupte îndârjite intre partide, ce au însoțit până acum orĭ-ce schimbare de sistem în guvern. Pentru prima óră Regele Carol a aplicat acest sistem, prin care a dovedit tot-odată că în realitate el este singurul arbitru între partide.

Acéstă dovadă s'a dat prin faptul, că liberalii, carĭ în timpul din urmă au părăsit Parlamentul protestând, au primit bucurosĭ puterea din mâna Regelui, iar conservatorii s'au despărțit de ea fără contradicere.

Din punctul de vedere al teoriei constituționale, faptul se pare anormal, dér anomalia dispare în practică, căcĭ ea e aprobată în tăcere de ambele partide marĭ de guvernămênt, carĭ rivaliséză între ele pentru putere. Este un fel de dictatură legală, exercitată de Coroană; ea a fost însĕ la locul ei; dovadă, că nimenĭ n'a combătut o.

România agricolă.

VII. Arendașii.

(Urmare).

Deși nu eram novice nicĭ în ale agriculturei, și vĕdusem moșii mult mai marĭ, cele mai marĭ din Europa chiar, totușĭ trebue sĕ mărturisim, că la vederea lor am rĕmas și noi uimițĭ: 41 secerătóre de o singură sistemă și dintr'un an, și 15 de alte sisteme, era ceva colosal. Spunêndu-i impresiunea și părerea nóstră, dênsul ne rĕspunse, că prin ele a voit sĕ imiteze pe Americanĭ, și sĕ întroducă cultura americană în țéră!! — D-ta ai voit sĕ imitezĭ pe Americanii, carĭ nu esistă în realitate, deóre-ce în America proprietarii micĭ sunt aceia, carĭ întrebuințéză multe mașinĭ, fiind isolațĭ de altă lume în moșiile lor, deóre-ce acolo nu sunt sate, ci numai ferme împrăștiate.

A doua moșie, — proprietatea unei case de binefacere — avea ca destre — *fundus instructus* al moșiei — nicĭ casă, nicĭ curte, ci numai un șopron de lemn în doi stêlpĭ, evaluat în 40 lei și o cârciumă constând dintr'un bordeiu în pămênt, evaluată în 100 lei = 140 lei. Ea n'avea nicĭ brațe, nicĭ sat séu cătune, ci numai 10—20 familii de tîrlașĭ. Arendașul ședea în casă cu chirie, la Călărașĭ, căcĭ moșia este în apropierea orașului. De cultivat o cultiva aprópe întrégă în banĭ, cu plugurĭ aduse dela munte (Comarnic) vr'o 40 plugurĭ, carĭ ședeau vr'o 4—6 sĕptĕmânĭ pe moșie, și cu lucrătorĭ ambulanțĭ adușĭ din Bulgaria, pe timpul secerișului.

Arendașul avea ceva mai multe vite, fiind-că avea și balta, care nu o putea ara: vr'o 200 boi de muncă, 50 vacĭ de rudă cu progenitura lor, și l'a vr'o 1500 oi țigăi. Pentru adăpostul productelor, arendașul făcuse un adăpost ușor cu scândurĭ, pe carĭ la cas de trebuință le lua și se servia de ele și la alte scopurĭ, ér pentru vite un *saivan* = un gard despre nord-vest din cocenĭ de porumb și stuf, pe carĭ după espirarea arendei le ridică, și le ia cu sine remânênd moșia în starea, în care a lăsat'o și dat'o D-dĕu.

D'aci dela Baltă întors, am traversat cu trăsura Bărăganul, trecênd peste Ialomița (rîu), ca sĕ visităm alte moșii de peste Ialomița, în plasa Ialomița de jos. Arendașul avea 3 sforĭ de moșiă una lângă alta, și una dincóce de Ialomița, fiă-care de câte 600, 800, 1200 pogóne. Ca destre moșiile nu aveau nimic, ér arendașul îșĭ făcuse un mic arman în marginea satului celor 3 vecine, ér casa de locuit o avea în sat ca proprietate, și un grajd pentru 4 cai. Mașinele și-le ținea afară în plóie și sóre. După ce am umblat câte-un ceas și jumĕtate pe fiă-care moșiă, în trapul mare al cailor, arendașul mĕ invită sĕ plecăm la cealaltă moșiă a sa — a 5-a, — până la care însĕ aveam sĕ mergem 8 óre cu trăsura. I-am mulțumit de ofertă și l'am rugat, ca sĕ mĕ scótă la gara cea mai de-aprópe — Țăndărei, — ca sĕ merg la Brăila, și cealaltă moșie a dênsului va rĕmâné s'o visitez altă-dată.

In Brăila, drept rĕpaos și re-

---

neția posede nenumĕrate, și în adâncimea cărora multe viețĭ omenescĭ s'au scufundat și au amuțit pentru veciă.

Ewald fusese totdéuna un notător escelent și predomina cu dibăciă acest element. Și aci numai dibăcia și perseveranța îl mântuiră din gura morții. Inotă tot mai departe prin adâncime, neobosit, pân'ce în fine audi vocĭ și se tredi pe mare.

O gondolă stetea legată de treptele unei scărĭ de marmură. Probabil că un amorezat făcea serenadă adoratei sale. In tot casul era o mână de ajutor întinsă celui ostenit. Fu tras în luntre, îl înveliră în saltele, și Ewald îndată cădu într'un somn greu.

In diminéța următóre, întors în otel, tînĕrul artist numai decât făcù arătare despre aventura lui îngrozitóre. Era vorba acum sĕ arate casa poliției. Dér sĕ vedĭ minune! Nu mai putu afla pórta vechiă, și ar fi credut, că totul fusese un vis, décă nu-i demustra realitatea întêmplărei împrejurarea, că-i lipseau brilantele și toțĭ banii.

Artistul părăsì în curênd Veneția, fără de-a mai fi putut vedé pe dama albă, frumósă, dér misteriósă.

(„Pol.") *V. S.*

creațiune, o depeșă mĕ încunosciințéză, ca sĕ las tóte afacerile de acolo la o parte și sĕ merg de urgență cu alțĭ solicitatorĭ într'o afacere mai mare în Moldova.

Cu cel dintâiŭ tren am plecat decĭ c'un mare arendaș în Moldova, la Tecuciu, și de acolo cu trăsura în sus spre Prut, unde dênsul avea nisce moșii în arendă, ca apoi de acolo după terminare sĕ trecem cu trenul în spre Têrgu-Ocna, unde dênsul avea și o pădure în esploatare, și zorul era mare.

Nóua mea cunoscință avea în tovărășiă, cu unii cu alții, numai 18, adecă opt-spre-ḑece moșii marĭ în arendă, începênd dela Craiova și până la Têrgu-Némțu și Bĕrlad în tóte unghiurile și regiunile țĕrei, ca sĕ fiă mai sigur de ele. Și cu tóte acestea, acum o pățise, căcĭ deși era om cu avere de mai multe milióne, totușĭ acum ajunsese în așa încurcătură și strîmtorare, încât câteva mii de lei jucau un mare rol la el.

In Moldova pretutindenea pe la arendașĭ și proprietarĭ erau mai multe vite și mai frumóse, culturile mai curate, mai sistematice, conform obiceiului țĕrei, dér casele și ecaretele pretutindenea în decadență și parte ruinate pe moșiile marĭ, și nimic făcut din nou. Și cu tóte acestea, deși în partea locului porumbul se făcuse, era crisă mare în cereale din causa prețurilor scăḑute, crisă în lemne și crisă enormă în banĭ. Stimatul meu cunoscut acum, espirându-i arenda dela 3 moșii, a luat în locul lor una și bună, un domeniu în părțile Brăilei de 80,000 pogóne cu 30,000 arătură și restul Baltă.

Timpul grăbind, m'am achitat pe deplin de misiunea încredințată, am mai făcut în cale și alte espertise și, întorcêndu-ne cu trenul accelerat din munții Moldovei, a 5-a diminéță eram în capitală, după un turneu de sigur puțin obicĭnuit.

(Va urma)

SCIRILE ḐILEI.

— 20 Octomvre.

Congregațiunea comitatului Albei-inferióre s'a ținut în Aiud la 29 Octomvre. Adresa comitatului Cianad privitóre la prefacerea scólelor confesionale în scóle unguresci de stat a fost combătută mai întâi de d-l canonic Ioan M. *Moldovan*, după care au vorbit pe rênd d-nii: Gavrilă *Pop* canonic, Dr. *Bunea*, Dr. Vas. *Hossu*, — toțĭ din Blașiu, și protopopul *Ivan* din Alba-Iulia. Membrii românĭ, se'nțelege, au vorbit *numai românesce*, ceea ce i-a supĕrat grozav pe șoviniștĭ. Subnotarul comitatens Dr. Vassó Laszló ḑise, că este „cel puțin necomplesență și abus" din partea lor, că deși, mai ales unii din ei, sciu perfect limba maghiară, totușĭ țin „discuții" într'o limbă, pe care majoritatea membrilor comitatensĭ nu o înțeleg. La asta replică dl canonic *Moldovan*, esprimându-șĭ părerea de rĕu, că administrațiunea comitatului Albei de jos e dată pe mâna unor funcționarĭ, carĭ nu pricep limba română. La auḑul acestora, marele șovinist Vassó îșĭ vĕrsă focul dela inimă ḑicênd, că el ar înțelege lucrul, décă ar fi vorba de nisce funcționarĭ din Valahia; comitatul Alba de jos însĕ, *pe cât scie el*, se află în Ungaria (! !) unde nicĭ un § al legei nu pretinde, ca funcționarul sĕ scie limba valahă. A mai vorbit deputatul dietal Dr. Mohay, căruia canonicul Gavrilă *Pop* a voit sĕ-i rĕspundă, dér céta șovinistă isbucnì atuncĭ în sgomotóse urlete de „eláll" (Jos cu el !) și l'a împedecat sĕ vorbéscă. In fine adresa a fost primită, deórece membrii românĭ erau presențĭ numai vre-o 11, în loc de vre-o 50, câțĭ ar fi trebuit sĕ fiă. „Kolozsvár" înjură pe Românĭ ca un cociș, mai ales pe dl canonic Moldovan, numindu-l „vulpe bĕtrână" etc.

—o—

Alegerile întregitóre a membrilor în representanța comitatului Brașov se vor face în întreg comitatul Brașov Sâmbătă în 9 Noemvre st. n.

—o—

Monete milenare. In ministerul de finance s'a lucrat un proiect de lege privitor la baterea a un milion de coróne comemorative milenare. Monetele acestea vor avé pe o parte portretul în relief al monarchului încoronat cu laurĭ, cu subscrierea: „Intru amintirea Ungariei milenare" „1 corónă 1896"; ér pe cealaltă parte pe Arpad și pe cei șépte principĭ și un geniu, care duce calul lui Arpad de frêu. După cum amintisem ierĭ, aceste monete vor fi puse în circulațiă și vor avé prețul unei coróne.

—o—

Cancelariă advocațială. D-l *Dr. Eugen de Lemény* după o praxă mai îndelungată pe terenul advocațial, și-a deschis ḑilele acestea cancelariă propriă de advocat în Brașov (Strada Mihail Weiss Nr. 24).

—o—

Comitetul Societății „Petru Maior" din Budapesta anunță, că localul societății se află actualmente în strada verde *(Zöldfa Utcza)* No. 43, parterre 4, ér adresa președintelui societății „Petru Maior", a d-lui Drd. Florian Muntean, rigor. în medicină, e: Budapesta, Clinică (Üllöi-ut). Publicul românesc e rugat a se adresa în tóte afacerile societății la una din aceste adrese.

Literatură.

Gramatica pentru clasa III primară,

de *A. I. Odobescu și V. G. Borgovan.*

O lucrare bună, de orĭ-ce natură ar fi, se recomandă singură prin calitățile ei și prin resultatele, ce ea dă, fără sĕ mai fiă nevoiă de vre-o critică. Insĕ gramatica de care mĕ voiu ocupa acum, prin noutatea metodei sale, e menită sĕ atragă atențiunea.

Scrierea de care e vorba se baséză pe sistemul cel mai natural și mai simplu, sistem, care aplicat la limbele vii strĕine pórtă pe cât sciu numele de *metodă orală*, dér care în definitiv nu e decât o aplicare a celei intuitive. Il voiu espune în câte-va vorbe.

A merge dela cunoscut la necunoscut, dela concret la abstract, dela simplu la complex, étă calea urmată în gramatica d-lor Odobescu și Borgovan. Omul când vorbesce, nu întrebuințéză numai sunete isolate, nu se servesce numai de silabe, de cuvinte, ci de *propozițiunĭ*. Elementul primordial și simplu al vorbirei omenescĭ nu e vorba, ci propozițiunea, ér sunetele grafice, silabele și chiar vorbele sunt nisce lucrurĭ fără viéță, abstracte, și prin urmare mai complicate, mai grele decât propozițiunea. Așa dér punctul de plecare, fiă în predarea unei limbĭ vii strĕine, fiă în predarea gramaticei materne, va fi propozițiunea. Copilul scie sĕ vorbéscă românesce — ca sĕ ne mărginim la noi — usul l'a învĕțat ce anume cas séu timp sĕ întrebuințeze într'un loc orĭ într'altul. Ceea ce trebue sĕ facă studiul elementar al gramaticei este sĕ clarifice și sĕ clasifice diferitele elemente ale vorbirei, sĕ fiă un *simplu mijloc*, care se-i ușureze copilului mânuirea limbei, și sĕ-l învețe a vorbi și a scrie limpede românesce.

Calea, care trebuesce urmată stă decĭ lămurită înaintea gramaticului: Intâiŭ propozițiunea și elementele ei în dependența lor reciprocă — adecă *sintaxa*; apoi elementele propozițiunei, de astă-dată isolate — decĭ *morfologie*, séu cum i-se ḑice în gramatica de față *lexicologie*; în fine elementele vorbelor, sunetele și scrierea lor, decĭ *fonetică* și ortografiă.

Am puté sĕ încheiăm aicĭ aceste câte-va rêndurĭ, deóre-ce întréga metodă se cuprinde în cele spuse mai sus. Dér vom cerceta cartea ceva mai de aprópe, mai ales că avem vre-o două trei lucrurĭ de relevat.

Gramatica în cestiune e așa alcătuită, încât fiă-care capitol începe séu cu o compunere (descriere, narațiune, comparațiune) séu cu o serie de esemple, apoi vin două trei regule, carĭ se scot din compunerea orĭ din esemplele premergĕtóre. Așa cap. I e o compunere, *Grădina*, după care se arată *părțile vorbireĭ*; cap. II o serie de esemple, din care se vede ce e *Propozițiunea* și care sunt *părțile ei principale*; cap IV ér esemple de propozițiunĭ desvoltate cu un atribut, cap VI propoziție desvoltată cu complinirĭ, și așa mai departe, în 30 capitole se resumă în același fel tótă *sintaxa*, formând materia trimestrului I. Trimestrul al II-lea trateză *declinarea*, ér al III-lea *conjugarea*.

O observare. Propozițiunea este elementul vorbirei, și cu ea încep. Dér ea se compune din mai multe elemente. Care e cel principal, pe care trebue sĕ-l tratez întâi? Mi-se pare, că nu esistă propozițiune până nu esistă predicat, adecă până nu este verb. De aceea cred, că verbul trebue studiat înaintea numelui, decĭ și conjugarea înaintea declinării. In gramatica d-lor Odobescu și Borgovan numele și declinarea sunt studiate înaintea verbului și a conjugărei. Dér d-lor au trebuit sĕ se conformeze programei oficiale, care într'astfel a rânduit materiile.

O greșélă, care se póte comite fórte lesne, când întrebuințéză cine-va metodul sus-espus este, că se perde din vedere *întregul*. Copilul cetesce și învață esemplele aduse, scóte din ele regula unui acord séu a unei declinărĭ, dér trecênd la capitolul următor pierde firul, care légă o chestiune de cea-laltă. Din fericire în Gramatica de față acéstă greșală nu s'a strecurat. Totdéuna după două trei capitole este o *temă*, care atrage din nou în memorie cele învĕțate; la finele aproximativ al fiă-cărei lunĭ e o lecție de repetiție lunară, la fiă-care sfârșit de trimestru o repetiție trimestrială, și la urma cărții una generală, încât elevul solicitat de profesor, când se uită îndărăt, vede desfășurându-se limpede tótă calea percursă.

Am spus, că după sintaxă și morfologie trebue pusă fonetica și ortografia. Ar fi însĕ o greșélă de s'ar trata la sfârșit, căcĭ s'ar resuma atuncĭ în nisce regule aride și góle, de care trebue sĕ ne ferim. Cel mai nimerit mijloc — întrebuințat și în Gramatica, de care e vorba — este sĕ se intercaleze aceste observațiunĭ în cursul lecțiunilor, ca o aplicare la compunerĭ și ca o variațiune după 3—4 lecțiunĭ de gramatică. Intrebarea e: Cum s'ar putea pune în legătură observațiunile ortografiei cu o lecțiune óre-care, de pildă asupra atributului orĭ complimentului? Mărturisesc, că nu vĕd, și nicĭ în cartea d-lor Odobescu și Borgovan n'am putut surprinde vre-o legătură. Singura preocupare, pe care mi-s'a părut, că am găsit'o a fost de a merge și aci dela ușor la mai greu. Intâi s'a tratat despărțirea în silabe, trăsura de unire, apostroful, apoi literile z (ḑ), ș, ț, etc... pentru a ajunge în urmă de tot la mult discutatele ă (ĕ) și â (ê, î). Décă autorii s'au condus de vre-un alt gând, eu unul nu l'am vĕḑut.

O ultimă chestiune de amănunt asupra declinării și conjugării. In loc de-a împărți numele pe trei declinărĭ, de-a da esemple secĭ de memorisat și regule de formațiunea casurilor, autorii iau câte 5 propoziții de numĕrul singular și 5 de plural, făcênd ca același cuvênt sĕ figureze în fiă-care propozițiune la câte unul din câte 5 casurĭ. Cu modul acesta învĕțămêntul gramaticei e într'adevĕr intuitiv și lucrurile se țin mai bine minte. Pentru fiă-care formă deosebită de declinare se găsesce ast-fel un tablou limpede și ușor. Ne permitem însĕ sĕ observăm un lucru: S'a uitat o categorie de substantive femenine, anume cele terminate la singular în *ă* dér cu pluralul în *i* în loc de *e* séu *urĭ*. De pildă substantivele *ladă*, *rotă*, *baltă*, fac la plural *lăḑĭ*, *roțĭ*, *bălțĭ*, așa că nu se pot alipi nicĭ pe lângă *casă*, care are pluralul *case*, nicĭ pe lângă *marfă*, cu pluralul *mărfurĭ*. Ar fi trebuit un capitol aparte pentru ele.

Tot așa la conjugare, s'a lăsat o clasă de verbe cu infinitivul în *î* cum e *a hotărî*, care nu merge după a 4-a conjugare întru cât are formele hotă-*rắsc-ăștĭ-ăște*, *îmĭ-ițĭ-ăsc*, deosebire de *zidesc-eștĭ-ește*, — *im*, etc. Cred că și pentru acest fel de verbe trebuia un capitol special.

In fine, ca la orĭ-ce scriere s'ar mai putea și aci cerceta limba și stilul. Dér numele autorilor din capul cărții né dispenséză de asta. — („Constituțional".)

SCIRĬ ULTIME.

Viena, 31 Octomvre. „*Wiener Tagblatt*" publică o depeșă din Paris, în care se afirmă, că *raporturile între state de mult nu au fost atât de îngrijitóre, ca astăḑĭ*. Mai ales *Anglia* stă înaintea alternativei séu de *a-se retrage cu rușine*, în urma politicei ei nefericite față cu cestiunile din Turcia, séu de-a lua unele hotărîrĭ, carĭ o pot aduce în *conflict cu mai multe puterĭ* și în urma căruia póte urma *o catastrofă europénă*.

Berlin, 31 Octomvre. Lui „*Berliner Tagblatt*" i-se anunță din Petersburg, că relațiunile dintre Rusia și Japonia au devenit atât de *acute*, încât nu e eschis, că *Japonia va declara Rusiei resbel*.

Sofia, 31 Octomvre. *Cabinetul Stoilow și-a dat dimisia*, pe care însĕ principele Ferdinand încă n'a primit'o.

DIVERSE.

Dare pentru servitorĭ. In Francia se proiectéză un nou soiu de dare, ce va avé sĕ se plătéscă pentru ținerea servitorilor. La repartiarea nouei dărĭ, guvernul frances ia ca basă numĕrul locuitorilor. Intr'un oraș, care are mai puțin de 5000 locuitorĭ, stăpânul va avé sĕ plătéscă pentru fiă-care servitor o dare de câte 8 francĭ. In Paris însĕ pentru un servitor se va plăti o dare de 30 francĭ, ér pentru servitóre 15 francĭ. Acésta nu va fi tocmai puțin, mai ales pentru familiile, carĭ țin mai mulțĭ servitorĭ. După socotelile făcute înainte, acéstă dare va aduce republicei francese un venit aproximativ de ḑece milióne francĭ.

Tâlhăriă americană. Din Chicago se scrie: Intr'o séră cincĭ ómenĭ mascațĭ au oprit un vagon al liniei electrice la periferia extremă a orașului. Doi din ei au rĕmas cu revolverele întinse la cele două capace ale vagonului, ér cei-lalțĭ trei năvăliră în vagon, strigând: „Mânile în sus!" după cum fac tâlharii din Occidentul sĕlbatic; ei începură a jăfui pe pasagerii încremenițĭ de spaimă. Șése sute dolarĭ, o duzină de ceasornice, bijuterii și altele căḑură în prada lor. Când pasagerii îșĭ veniră în fire și voiră sĕ se apere, era deja prea târḑiu. Un pasager fù împușcat în învălmășélă și trei greu rănițĭ. Apoi tâlharii au fugit, și până acum poliția nu li-a dat de urmă.

Cea mai grea piesă. Jurnalul „Figaro" din Paris s'a adresat către cei mai renumițĭ pianiștĭ francesĭ cu următórea întrebare: „Care este cea mai grea piesă musicală pentru piano?" Tóte rĕspunsurile se cam asémĕnă între ele, că modul de esecuție este mai greu de cât problema technică. Insĕ opiniunile au fost diferite asupra technicei. Étă cum se esprimă renumiții artiștĭ de piano: D. H. Marmontel desemnéză ca cea mai grea piesă sonata în „Si minor" de Chopin. D. Diémer și Planté, cred că cea mai grea piesă este fantasia „Islamei" de Balakireff. D. H. Pfeifer ḑice că cele mai grele piese sunt studiile și rapsodiile de Liszt, transcripțiunile de Tausig și variațiunile de Alkan, și că nu se póte pronunța care din acestea este cea mai grea. D. H. Delabord crede, că piesa cea mai grea este aceea pe care artistul, la momentul dat, o esecută. Și d. Bériot susține, că simpla scólă a gamelor este așa de grea de filat perfect egal, că pentru a ajunge la acésta trebue un esercițiu de o viață întrégă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	120.80
Renta de coróne ung. 4%	98.75
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½%	123.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone.	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	143.50
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100 60
Renta de aur austr.	120.85
Losurĭ din 1860	151.50
Acții de ale Băncei austro ungară.	1043.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	472.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	395.50
Napoleondorĭ.	9.54½
Mărcĭ imperiale germane	58.80
London vista	120.30
Paris vista	47.70
Rente de coróne austr. 4%.	101.10
Note italiene.	45.10

Cursul pietei Brașov.

Din 31 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	5.75
Ruble rusescĭ	Cump.	129.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans."

Prețurĭ și asortiment fără concurență!

Secțiunea mărfurilor de lânărie:

Doublin-Cheviot 120 cm. lat . . . . . per metru **65 cr.**
Postavurĭ de dame calitate fórte bună 120 cm. lat . . . . „ „ **82** „
Postavurĭ diagonale 120 cm. lat . . . . . „ „ **fl. 1.—**
Cheviot uni, în tóte colorile moderne 120 cm. lat . . . . per metru **fl. 1.20, 1.55, 1.75.**
Stofe de modă englezeștĭ, cea mai bună calitate 120 cm. lat . . . . per metru **fl. 1.45.**
Cheviot Diagonal în tóte colorile cele mai nouĕ 120 cm. lat, ... „ „ „ **1.95.**
Kammgarn cordonné (Haute Nouveauté) 120 cm. lat . . . . „ „ „ **2.20.**
Tricot gouffré moda ultimă 120 ct lat . . . . „ „ „ **3.50.**
Royal gouffré (noutate parisiană) 120 ct. lat . . . . „ „ „ **2.60.**
Noutățile cele mai exchisite în stofe de modă original englezeștĭ și franțuzeștĭ per metru **fl. 1.95, 2.20, 2.80, 3, 3.50, 3.75, 3.95, 4.60, 5.50** etc. etc.
Stofe moderne, lățime duplă . . . . per metru **22, 32, 34, 48, 50, 58, 60, 65** cr. etc.
Barchent și **Flanell-Cottons,** cele mai nouĕ, calitate superióră, per metru **24, 28, 32, 35, 40, 45, 48, 52, 55, 60** cr.

Marele Magazin **D. LESSNER,** VIENA, VI., Mariahilferstrasse **Nr. 81—82,** Souterrain, Parterre, Mezzanin, I. Stock.

Secțiunea mărfurilor de mătăsărie:

Mătăsărie, calitace bună și desin nou și gust destins . . . . per metru **65, 85, 94, 96 cr.**
Stofe curată mătase, splendide, ultima modă . . . . per metru **fl. 1.30.**
Mătăsărie, scoțiană modernă . . . . „ „ „ **1.10.**
Merveilleux glaçe fasone, mătase curată în tóte colorile . . . . „ „ „ **1.05.**
Taffetas mille rayés, mătase curată, esecuțiune splendidă . . . . „ „ „ **1.75.**
Taffetas rayé, mătase curată . . . . „ „ „ **2.50.**
Taffetas rayé pointu, mătase curată . . . . „ „ „ **3.20.**
Brocatelle, mătăsărie superióră, desenurĭ destinse . . . . „ „ „ **2.60.**
Crepon, curată mătase pentru Blouse, esecuțiune elegantă apartă . . . . per metru **fl. 1.50 1.80.**
Painches de mătase, original englezesc pentru Jaquete și mantale, fabricatu cel mai bun per metru **fl. 3.90, 5, 9.50, 13.25** etc.
Peluches de mătase în tóte colorile . . . . per metru **fl. 1.10, 1.40.**
Catifele în tóte culorile . . . . per metru **cr. 60, 98, fl. 1.30, 1.50. 2.30.**
Catiféle în desenurĭ splendide . . . . per metru **fl. 1.20, 1.30.**
Cord Velvet în tóte colorile . . . . per metru **fl. 1.45.**

In provincie se trimite la cerere Jurnale ilustrate și caete de mostre fórte bogate.

Soliditate recunoscută!

Giro-Conto la banca Austro-Ungară. | Telefon Nr. 18. | Cec-Conto la postă nr. 969. | Giro-Conto la banca imp. germană.

Casa de bancă
JACOB L. ADLER,
Brașov. Piața mare Nr. 1. Sibiiu.

cumpĕră și vinde monede, hârtii de valóre, devise după cursul ḑilei cel mai mare — respective cel mai mic;
rĕscumpĕră fără nicĭ o detragere tot feliul de cupóne:
scontéză polițe comerciale indigene și streine cu înlesnire și cu o dobândă culantă:
efectuéză **încassărĭ de polițe,** asignațiĭ, recipise, pe tóte piețele Europei. cum și transoceane;
acórdă **avansurĭ** pe hârtii de valóre, losurĭ, monede până la 90%;
predă **asignatii** pentru orĭ și care piață comercială internă și externă forte ieftin, asignațiile destinate pentru Budapesta și Viena franco fără spese;
primesce **depunerĭ de bancă spre fructificare** în conto-corent și bonifică după învoire până la 5% netto dobândă;
recomandă pentru **plasarea de capitale** scrisurile fonciare cu 5%. Premie ale băncei comerciale ungare, asemenea scrisurĭ fonciare 5% ale „Albinei", institut de credit și economii, precum și scrisurĭ fonciare urbane și rurale din România, care după cursurile de astăḑĭ aduc 5¾ interese;
asigură fórte ieftin **orĭ și ce losurĭ** la sorțirĭ cu câștigul cel mai mic, contra diferenții cursului. Comunică informații și sfaturĭ conscienţióse specialiste prin corespondență.

649,22 50.

Revisuire gratis a efecteloru și losurĭ supuse sortirei.

Promesse la fie-care sortire.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe șése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe șése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe șése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ	8 francĭ.
Pe șése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a aráta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.